

Lengte

14 km

Start- en eindpunt

bushalte Sint Janstraat
Sint Janstraat
Baarle-Nassau

Openbaar vervoer

Bushalte Sint Janstraat 6,
5111 VR Baarle-Nassau. Lijn
132 Bravo/Arriva Breda -
Tilburg. Van Bushalte is het
50 meter naar het startpunt
van de wandelroute KNP54
aan de Nieuwstraat 30, 5111
CW Baarle-Nassau

Parkeren

Centrum Parking, Sint
Janstraat 6, 5111 VR Baarle-
Nassau

Parkeerplaats
Stationstraat 1, 5111 CK
Baarle-Nassau

Horeca

Het centrum van de Baarle-
Nassau en Baarle-Hertog
heeft een ruim aanbod aan
horeca. Onderweg zijn
enkele bankjes en picknick
plekken

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

11-04-2025

Grenzeloos Wandelen

Deze grensoverschrijdende rondwandeling voert ons ten zuiden van de enclavegemeente Baarle-Nassau en Baarle-Hertog door het grensgebied met het Belgische Zondereigen, waarbij de route ons leidt langs en door verschillende enclaves met hun soms grillig verloop. We wandelen vanaf vertrek over het traject van het Bels Lijntje naar het buurtschap Tommel. De route gaat hier zuidwaarts door het open agrarisch gebied van de Tommelsche Heide naar het beekdal van de Schouwloop en langs de bovenloop van het Merkske. Bij Zondereigen is het Vredesmonument 'De Dodendraad' een moment van bezinning! Na dit korte uitstapje in België gaat de route na de grens door het moerassige natuurgebied De Manke Goren met de onopvallende Belgische Enclave H18. Door de gehuchten Eikelenbosch en Hoogeind en open landbouwgebied bereiken we het buurtschap Loveren om dan door afwisselende enclaves binnen de bebouwing van Baarle-Hertog en Baarle-Nassau en langs enkele markante punten terug te keren naar het startpunt.

De rondwandeling volgt in Nederland is routemarkeringen van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant en in België het Wandelroutenetwerk Antwerpen - Kempen.
Routebeschrijving via knooppunten 54 - 86 - 80 - 30 - 32 - 35 - 34 - 70 - 10 - 53 - 21 - 22 - 23 - 52 - 41 - 60 - 50 - 90 - 48 - 9 - 47 - 59 - 79 - 86 - 87 - 54

Routebeschrijving

1 De rondwandeling start in de Enclavegemeente Baarle (1) in Baarle-Nassau op de parkeerplaats aan de St. Jansstraat. Langs het oorlogsmonument ter nagedachtenis aan de gesneuvelde Baarlese militairen in de WOII steken we de Chaamseweg over en staan meteen in de grootste enclave H1 van Baarle-Hertog. Langs Snackbar De Toerist gaat de route over de parkeerplaats van de Loswal voorbij aan het voormalige stationnetje van het Bels Lijntje (2). Aangekomen op de kruising met de Pastoor de Katerstraat en de Kerkstraat steken we bij KNP86 recht over. Hier kiezen we voor het wandel- en fietspad van het Bels Lijntje aan de linkerzijde, waar we door het bomenlaetje zuidwaarts wandelen. De enclave markering geeft op de route aan dat we afwisselend door Baarle-Nassau of in Baarle-Hertog wandelen. Na goed 800 meter komen we aan KNP80, waar de route rechtsaf het buurtschap Tommel in gaat. We houden hier bij KNP30 links aan en wandelen na de laatste bebouwing, bij KNP32 op de afslag naar links, rechtuit met de bocht naar rechts over het Tommels bospad. Langs het hekwerk door het bosgebied komen we aan KNP35, waar de route richting KNP34 gaat.

2 Aangekomen bij KNP34 op het asfalt van Schaluin wandelen we rechtsaf tot we bij KNP70 staan op de kruising met de Strontbaan, Tommelsche Heide en Kastanjedreef. We wandelen op dit punt naar links over de Strontbaan. We volgen de bomenlaan door het open landbouwgebied van de Tommelsche Heide (3), steken de verharde Zevenhuizenbaan over tot we KNP10 bereiken. Bij KNP10 verloopt de route naar rechts achter de sluitboom langs de beekloop van de nog jonge Schouwloop. Het beekje gaat even verderop over in het Merkske (4), die hier met talrijke meanders grillig kronkelend door het landschap stroomt. Het paadje komt uit bij KNP53 op de T-splitsing met het Berzegatstraatje. Linksaf steken we het Merkske over en verderop met de bocht naar rechts komen we langs een merkwaardige poort, die zou verwijzen naar een kasteeltje dat er nooit gebouwd is! De route

verloopt nu pal op de grens van België met Nederland tot we op de weg van Zondereigen naar Baarle-Nassau bij KNP22 uitkomen aan het Vredesmonument 'De Dodendraad' (5). Hier is ook een getrouwe reconstructie van de oorspronkelijke elektrische draadversperring van 2.000 volt uit de Eerste Wereldoorlog, door de Duitsers geplaatst om het bezette België te scheiden van het neutrale Nederland. We wandelen naar rechts, passeren opnieuw het Merkske bij de Zondereigense Brug en laten na KNP23 op de splitsing met de Zevenhuizenbaan België achter ons.

3 Weer in Nederland verwijst de groengele routemarkering ons voor de grote boerderij naar links. Langs de boerderij en door het bomenlaetje De Doorsteek komen we aan het einde op een T-splitsing bij KNP52. We wandelen hier rechtsaf over de brede zandweg naar KNP41. De route gaat hier linksaf richting KNP60 over het zandpad (Hoogdonkpad) tot aan een doorsteek aan onze rechterzijde. We komen in het drassige met houtwallen omzoomde natuurgebied De Manke Goren (6), waar we langs een waterplas wandelen en voorbij een bankje door een hekje links aanhoudend verderop bij KNP60 komen. We wandelen hier linksaf richting KNP50 de groengele markering van het wandelrouten netwerk aanhoudend door Natuurgebied Het Merkske van Staatsbosbeheer. Het parcours slingert over het Westbekenpad door het natte bosgebied.

4 Als het Westbekenpad na de bocht naar links in open landbouwgebied komt, bereiken we even verderop het bankje bij KNP50 met infopaneel, dat tekst en uitleg geeft over de onopvallende Belgische enclave H18 in het open gebied links in het stiltegebied van de beekvallei van het Merkske. We wandelen linksaf over het asfalt naar het buurtschap Eikelenbosch. Aangekomen op de T-splitsing gaan we linksaf (Dektstraat) en meteen na enkele meters slaan we rechtsaf de grasbaan (Eikelenbosche Kerkweg) in naar het gehucht Hoogeind. Langs KNP90 bereiken we recht door KNP48. De route gaat met de bocht rechtsaf tot

aan het agrarisch bedrijf. De markering verwijst naar links langs een gebied met intensieve veehouderij. Het onverharde pad met de bochten mee door het bosje volgend komen we op de zandweg in open terrein met uitzicht op Vakantiepark De Heimolen. Langs het hek van Vakantiepark De Heimolen bereiken we de T-splitsing bij KNP9. De route gaat naar links tot aan een tiental bomen op de Y-splitsing. We volgen de zandweg naar rechts over de Akkerweg langs KNP47 richting de bebouwing van Baarle-Nassau. Net voor de eerste huizen in har Buurtschap Loveren passeren we de plek waar ooit het Kasteel Bruheze (7) met vier torens en een gracht gelegen heeft, maar waarvan niks bewaard is gebleven.

5 Rechtsaf op Loveren voorbij het infopaneel van de Dodendraad komen we aan de kleine Belgische enclave H7, waar de internationale grens dwars door een huis met het Belgische huisnummer 2 links en rechts het Nederlandse nummer 19 gaat. Dit huis is de voormalige Herberg De Swaen (8) met zijn rijk verleden. Rechtdoor gaat Loveren bij KNP79 over in de Pastoor de Katerstraat. We wandelen richting centrum van de enclavegemeente en zien aan de straatmarkeringen in welk land we ons bevinden! Net voor het kruispunt van de Pastoor de Katerstraat met het Bels Lijntje en de Kerkstaat komen we voorbij het Cultuurcentrum Baarle met zijn internationale bibliotheek, de Academie voor Muziek en Woord de Noorderkempen en tal van verenigingen. Het is gehuisvest in het voormalige klooster van de Broeders van St. Jean Baptiste de la Salle (9).

6 Op het kruispunt met de Pastoor de Katerstraat en de Kerkstraat steken we bij KNP86 recht over de Kerkstraat in en komen met de bocht mee langs het voormalige Belgische gemeentehuis van Baarle-Hertog (1877), gebouwd in Neo-Classicistische stijl en tot 1986 in gebruik als gemeentehuis en veldwachtpost en nu archief, werk- en expositieruimte van Heemkundige Kring Amalia van Solms. Tegen westelijke zijgevel staat een monument met bronzen beeldengroep ter nagedachtenis van de op 10 september 1944 gefusilleerde verzetsmensen van Baarle-Hertog. We komen nu bij de St. Remigiuskerk (10) in het bruisend centrum van de Enclavegemeente Baarle. Linksaf op de Molenstraat passeren we naast de St. Remigiuskerk het Oorlogsmonument voor de Poolse militairen en burgers, die omgekomen zijn bij de bevrijding van Baarle in oktober 1944. Hier staat ook op het Kerkplein Grenspaal 214 - 215, een getrouwe kopie van de officiële grenspalen en is hier in 1976 geplaatst ter herinnering aan de officiële vaststelling van de grens tussen Nederland en België. Met de bocht mee komen we op de Singel, waar we op de hoek van het St. Annaplein en de Singel bij het infopaneel van de Liberation Route Marker 138 komen. De geluidspaal vertelt over de bevrijding van Baarle-Nassau door de Poolse bevrijders in oktober 1944. Op het laatste traject de bocht naar links passeren we de opmerkelijke sculptuur: 'Baarle in balans'. Naar rechts komen we in de Nieuwstraat, waar we langs de R.K. Kerk Onze Lieve Vrouw van Bijstand (11) bij KNP54 op de parkeerplaats aan de St. Jansstraat onze rondwandeling eindigt.

Omgevingsinformatie

1 - Enclavegemeente Baarle

Het dorp Baarle heeft een opvallende staatkundige status. Het bestaat uit de Nederlandse Gemeente Baarle-Nassau en de Belgische Gemeente Baarle-Hertog. In dit gebied is er sprake van een enclavesituatie met stukken land, die helemaal omringd zijn door het grondgebied van een andere staat. De oorsprong van die wonderlijke nationale versnippering gaat terug tot in de 13e eeuw als de

Hertog van Brabant een deel van de boerderijen in de gemeente in leen geeft aan de Heer van Breda. Dat dit zo versnipperd is, komt omdat de Hertog van Brabant de vruchtbare stukken voor zichzelf behoudt. Als het Huis Nassau de Baronie van Breda in bezit krijgt, heten die landerijen van de Hertog: Baarle-Hertog, die van de Baronie van Breda: Baarle-Nassau. Na de 80-jarige Oorlog krijgt de Spaanse Koning, als rechtsopvolger van de Hertogen van Brabant, Baarle-Hertog toegewezen, terwijl Baarle-Nassau toekomt aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, waar de Prins van Oranje, rechtsopvolger van het Huis Nassau, stadhouder is. Die situatie is sindsdien tot nu in grote lijnen onveranderd gebleven. Zo bestaat het Belgische Baarle-Hertog uit 22 enclaves, die omgeven zijn door Nederlands grondgebied en heeft het Nederlandse Baarle-Nassau op haar beurt 8 Belgische enclaves. De landsgrenzen lopen in Baarle kris kras door wegen, huizen en tuinen en die enclavgrenzen worden in de bebouwde kom zichtbaar gemaakt met speciale stoeptegels en markeringen in het wegdek. Ook wordt de nationale driekleur op de huisnummerbordjes weergegeven. Zo kun je zien of de woning in België of Nederland ligt.

2 - Het Bels Lijntje

In 1866 legt de Chemins de Fer du Nord de la Belgique, geëxploiteerd door de Belgische maatschappij 'Grand Central Belge', een spoorlijn aan tussen Turnhout en Tilburg om steenkool naar de Nederlandse fabrieken te vervoeren, maar ook passagiers. Voor de aanleg van het spoor zijn 390 percelen van 186 grondeigenaren onteigend. Op het traject worden 27 wachtposten gebouwd en vijf stations: Weelde-Merksplas, Baarle-grens, Baarle-dorp, Alphen en Riel. In 1898 wordt het Nederlandse deel eigendom van de Nederlandse Staatsspoorwegen. Maar al in de beginjaren blijft het rendement onder de verwachtingen. Op hoogtijdagen vervoeren de stoomtreinen tonnen aan goederen en 20.000 reizigers per jaar. Rond 1930 loopt het aantal reizigers en het goederentransport drastisch terug door de opkomst van het vrachtverkeer en busvervoer. Het reizigersvervoer stopt in 1934. Na de opheffing van het goederenvervoer in 1973 exploiteert de Stichting Stoomtrein Tilburg-Turnhout nog tot 1982 de toeristische 'Baol Boemel' met hun stoomtrein 3737 op het traject tussen Tilburg-West en Baarle-Nassau. Na het faillissement van de stichting in 1984 worden in België de rails in 1986 weggehaald en volgt Nederland een jaar later. Nu is het tracé sinds 1990 een toeristisch wandel- en fietspad, waar op diverse plekken Andreaskruizen en zes wachtershuisjes nog herinneren aan dit spoorwegverleden.

3 - Tommelsche Heide oktober 1944

Het is de 1e Poolse Pantserdivisie onder leiding van Generaal Stanislaw Maczek met hun infanterie, deel uitmakend van het Eerste Canadese leger, die vanuit Merksplas op 30 september 1944 optrekken richting Brabant. Ze ondervinden zware tegenstand bij het doorstoten via Zondereigen in het gebied van de Tommelsche Heide. Het is in deze omgeving dat begin oktober 1944 een groot aantal Duitse soldaten van de 719 Infanteriedivisie en 346 Infanteriedivisie met tanks, een aantal Nederlandse SS-ers en het 2e bataljon van het 6e Fallschirmjäger Regiment onder leiding van Hauptmann Mager zich hebben verschanst in de boerderijen. De Polen moeten in hun langzame maar gestadige opmars over een breed front letterlijk om elke meter vechten. Bij deze gevechtshandelingen sneuvelen op 1 en 2 oktober 1944 een groot aantal Polen. In de vroege ochtend van 3 oktober 1944 overschrijden dan de Poolse troepen bij Baarle Nassau de Belgisch-Nederlandse grens. Op 4 oktober wordt Baarle-Nassau bevrijd, maar dan stagneert de opmars in noordwestelijke richting en zal het nog tot 29 oktober 1944 duren voordat de Duitse troepen helemaal uit dit gebied verdreven zijn en de Eerste Poolse Pantserdivisie onder leiding van Generaal Stanislaw Maczek Breda inneemt.

4 - Grensvallei van Merkske of Markske

De oorsprong van het Merkske vinden we bij het voormalige Eendegoorven ten oosten van het Belgische Zondereigen, waar de jonge beek als Schouwloop op de topografische kaart vermeld wordt. Het Merkske vormt met talrijke meanders en een grillig verloop een authentiek kronkelende

en natuurlijke grens tussen Nederland en België om dan uit te monden in het riviertje de Mark bij Hoogstraten. Het open landschap tussen Baarle Nassau en Zondereigen wordt grotendeels bepaald door gevarieerd en kleinschalige cultuurlandschap, waar in vallei van het Merkske de natuur aan beide kanten van de grens lang haar gang heeft kunnen gaan en zijn 19e eeuwse karakter behouden heeft. Hierdoor hebben zeldzame plantensoorten, maar ook vogels, amfibieën en andere dieren kunnen profiteren van de rust en de natuurlijke rijkdom van dit prachtig aaneengesloten gebied. Nog steeds wordt gestreefd de kleine landschapselementen houtsingels en bramenwalletjes, bloemrijke graslanden, poelen, heischrale graslanden en heel veel zwarte elzen, die zo graag met hun voeten in het water staan, te behouden. Dit afwisselend landschap met bijzondere landschappelijke en biologische waarde trekt zich daarbij niets van de grens aan!

5 - De Dodendraad

De elektrische prikkeldraadversperring markeert tijdens WO1 de grens tussen België en Nederland. Op nog een aantal plekken in Baarle-Nassau en Baarle Hertog gaat de route langs panelen met informatie over deze Dodendraad. Dit was een elektrische versperring met een hoogspanning van ongeveer 2.000 Volt tussen het door de Duitsers bezette België en het neutrale Nederland. De Dodendraad verliep met een lengte van bijna 450 kilometer van Knokke naar het Drielandpunt en is geplaatst, omdat de Duitsers er niet in slaagden hun kilometerslange rijksgrens hermetisch af te sluiten. De grensversperring bestond uit dennenhouten palen waarop porseleinen isolatoren geplaatst werden om de stroomdraden aan te bevestigen. Meestal waren het vijf of zes draden, op dertig centimeter van elkaar en bevestigd aan de Belgische kant van elke paal. Hoog daarboven waren nog twee draden aangebracht voor de stroomvoorziening uit schakelhuisjes, waarin technische apparatuur was ondergebracht en die tevens dienden als wachtlokaal voor de Duitse grenswachters. Baarle-Hertog, gelegen op Nederlandse bodem, is dan omwille van de enclavesituatie de enige niet-bezette Belgische gemeente achter de Dodendraad. De Belgische overheid en het verzet wisten hiervan handig gebruik te maken. Maar niet voorkomen kon worden dat veel Belgische vluchtelingen of Duitse deserteurs bij hun poging om de dodendraad te omzeilen het moesten bekopen met de dood.

6 - Natuurgebied De Manke Goren

De naam van dit kwelwatergebied is wellicht een verschrijving van 'Marke' Goren, waarmee het moerassig gebied bij het beekdal van het Merkske en de huidige beemden en hooilanden wordt genoemd. Het is een nat afwisselend natuurgebied met bijzondere landschappelijke en biologische waarde, dat wordt gekenmerkt door een hoge biodiversiteit. Doordat de vallei van het Merkske lange tijd in de vergetelhoek is gebleven, heeft de natuur aan beide kanten van de grens er haar gang kunnen gaan. Zo is door de rust en de natuurlijke rijkdom van het gebied een geschikt biotoop voor veel soorten planten en dieren ontstaan. Dit is het terrein van de echte koekoeksbloem, moerasspirea, moerasrolklaver, kale jonker, dotterbloem, knolsteenbreek, kikkers, salamanders, libellen, waterjuffers, vlinders, nachtegalen, wielewalen en reeën. Ook de boomkikker voelt zich goed thuis, nadat hij hier bij nieuwe poelen en braamstruiken is uitgezet. Nu wordt gestreefd de kleine landschapselementen zoals bomen en houtwallen te behouden. Opvallend in natuurgebied De Manke Goren is de Belgische Enclave H18, een geïsoleerd weiland/natuurgebied, dat niet toegankelijk is!

7 - Kasteel Bruheze

Van dit kasteel met vier torens en een gracht is niks bewaard gebleven. Hooguit zal men in de grond nog wat funderingen kunnen tegenkomen. De plattegrond van een met eikenbomen beplante oprijlaan, dat via een brug naar het kasteel loopt, staat duidelijk getekend op een minuutplan van het Kadaster van omstreeks 1832. De oorsprong van Kasteel Bruheze gaat wellicht terug tot 1243 als de

Abdis van Thorn hier het 'Hof van Loven' in bezit heeft en dat later door vererving in handen van het geslacht Bruheze komt. Ene Hendrik van Bruheze is vanaf 1519 Schout van Alphen en Baarle-Nassau en woont als regel op het 'Hof van Loven', dat later naar hem wordt genoemd. Na een familieruzie, waarbij geen erfpacht betaald wordt, komt Kasteel Bruheze in andere handen en raakt onder de nieuwe bezitters in verval in 16de eeuw. Het is Adriaen Verelst, Schout van Alphen, Baal en Chaam, die rond het midden van de 17de eeuw het vervallen 'Slot van Bruheze' herbouwt. Als in Baarle de pest (1665-1667) woedt, wordt Bruheze tot ziekenhuis voor de pestlijders ingericht. Na 1671 en 1677 wordt het kasteel nog enkele keren verkocht, maar pas in 1741 komt het definitief onder de nog altijd geldende rechten van de Abdissen van Thorn uit. Kasteel Bruheze verandert daarna nog een aantal keren van bezitter en doet ook dienst als marechausseekazerne. Tenslotte vervalt het tot een ruïne. De boerderij met schuur en bijbehorende gronden komt in 1889 in handen van de landbouwer Jan Timmermans, waarna het van de aardbodem verdwenen is. Met de vondst van de top van een monumentale paal van de inrijpoort bestaat het vermoeden dat dit het laatste reliëf is van wat eens Kasteel Bruheze moet zijn geweest.

8 - Herberg De Swaen

De voormalige herberg is kort na 1640 gebouwd en is als zowel in Nederland als België een Rijksmonument. Het was ooit een van de halteplaatsen voor passerende postkoetsen op de lijn 's-Hertogenbosch-Brussel en had een vaste halteplaats bij de op Loveren gelegen herberg De Rode Leeuw. Zeer waarschijnlijk heeft Hugo de Groot in een van deze herbergen overnacht in de nacht van 22 maart op 23 maart 1621, als hij in een boekenkist ontsnapt uit Slot Loevestein en op weg was naar Antwerpen. Drieëndertig jaar later zou ook Christina I van Zweden na haar troonsafstand naar Antwerpen vertrekken en ook zij zou in Loveren overnachten. Mogelijk dat Hugo de Groot haar aangeraden heeft om in Loveren te overnachten.

9 - Huize Sacré-Coeur

Huize Sacré-Coeur is het voormalige klooster van de Broeders van St. Jean Baptiste de la Salle. Deze kloosterorde, die op het Christelijk onderwijs is gericht, komt in 1908 vanuit België naar Baarle-Nassau en krijgt er de beschikking over de school en het huis van onderwijzer Charles de Pauw. In de periode 1910-1918 wordt op Nederlands grondgebied een aanbouw gerealiseerd naar een ontwerp van broeder-architect Hubert Madulf en wordt het oude gebouw aangepast voor de eerst juvenisten, broeders in opleiding. In 1930 komt er een uitbreiding met een kweekschool en gymzaal, waarin de invloed van de bouwstijl van de Amsterdamse School met veel baksteen en het toepassen van versieringen in de gevels te herkennen is. En tenslotte volgen er tussen 1954 en 1956 nieuwe vleugels door de architecten Leo Sturm (1910-1985) en August Crols (1910-1990). De kweekschool wordt in 1966 gesloten en het juvenaat-internaat sluit op 19 mei 1971. Als de laatste broeders het gebouw in 1975 verlaten, blijft enkel als herinnering het beeld van St. Jean Baptiste de la Salle boven het portiek van het oude klooster aan de Pastoor de Katerstraat. In 1976 koopt de gemeente het complex en het fungeert nu als gemeenschapshuis voor culturele en maatschappelijke activiteiten en evenementen in de enclavegemeente Baarle-Nassau en Baarle-Hertog.

10 - R.K. Sint Remigiuskerk

Deze kerk staat in de Belgische enclave H1 en behoort zo tot de Gemeente Baarle-Hertog. Tot 1860 fungeert deze kerk ook voor de inwoners van Baarle-Nassau. In 1860 ontstaat er ruzie over de salariëring van de pastoor, die tot dan toe beurtelings wordt benoemd door het Aartsbisdom Mechelen-Brussel, omdat de kerk tot het Bisdom Antwerpen behoort, en door het Bisdom Breda. De inwoners van Baarle-Nassau stichten een eigen parochie en een eigen kerk, de Onze Lieve Vrouw van Bijstandkerk aan de Nieuwstraat. De oorspronkelijke kerk met als patroonheilige Sint Remigius, Bisschop uit Reims in de vijfde en zesde eeuw, is gesticht door Hilsondis, Gravin van Strijen (944-994), die als Abdis van Thorn ook grote delen van het huidige West-Brabant beheert. De huidige kerk stamt uit 1640 en is een kenmerkend voorbeeld van de Kempense Gotiek. De ruim 46 meter hoge toren,

die na verwoesting in 1944 in 1951 weer is opgebouwd, is uitgerust met een karakteristieke uivormige bol en versierd met kalkzandstenen. De 19 stijlvolle gebrandschilderde ramen van de kerk zijn tussen 1959 en 1970 vervaardigd door de Antwerpse glazenier Jos Hendrickx (1906-1971). In het interieur van de kerk zien we een aantal eeuwenoude beelden en in de doopkapel een schilderij van de Vlaamse kunstenaar Waterschoot, alsmede een kerstgroep van de Nederlander Petrus Cuijpers. De preekstoel is van eikenhout, voorstellende de prediking van de heilige Franciscus van Assisi en de goddelijke deugden. Het orgel is van 1954, gebouwd door de firma Pels uit Lier, het beeldhouwwerk van Jac de Bresser. Buiten de kerk staan de oorlogsmonumenten voor de omgekomen burgers in Baarle en een oorlogsmonument voor de Polen.

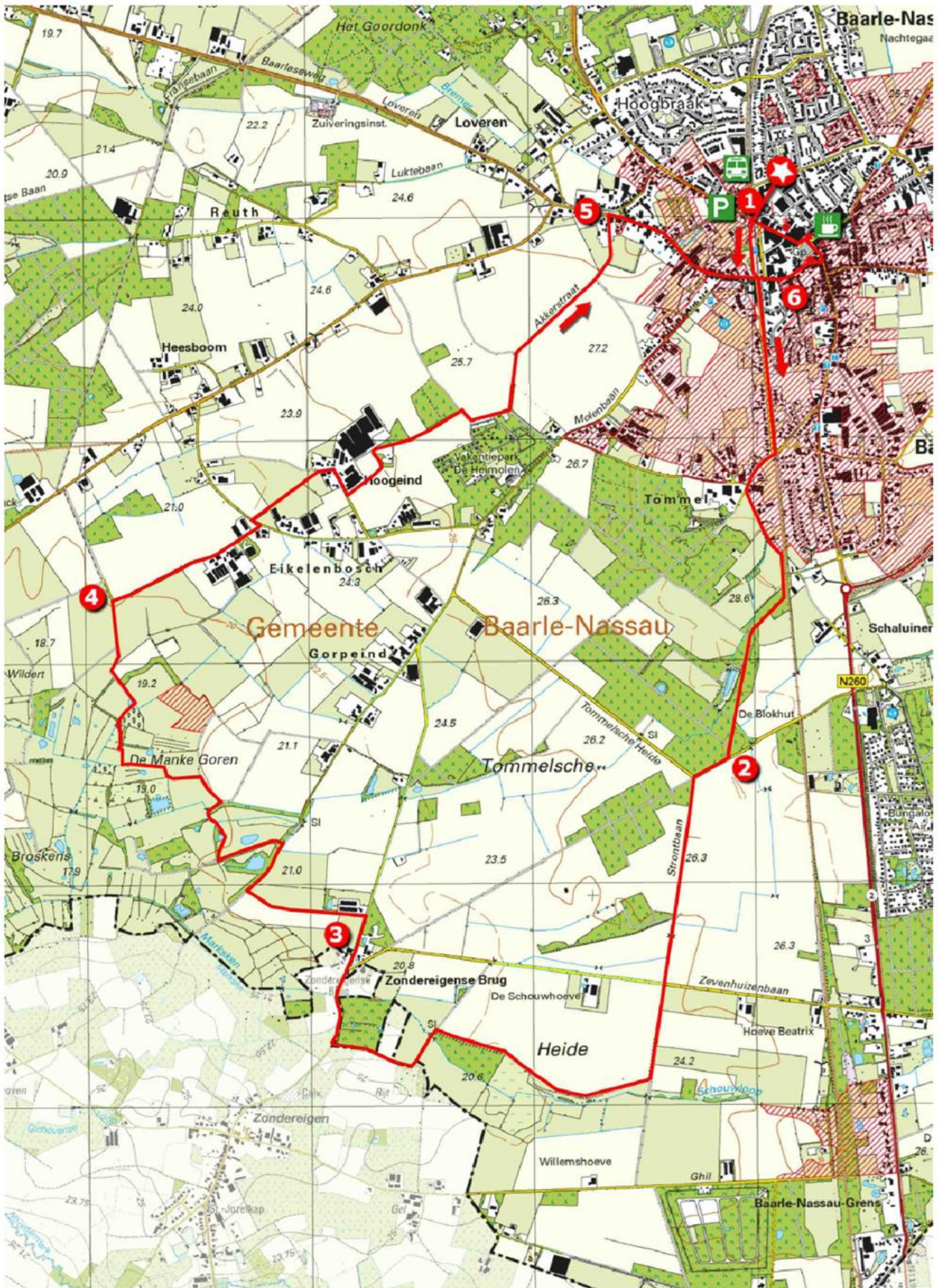
11 - R.K. Kerk Onze Lieve Vrouw van Bijstand

Deze kerk in Baarle-Nassau is gebouwd tussen 1877-1879. Aanleiding is in 1860 een ruzie, die ontstaan is over de salariering van de pastoor van de in Baarle Hertog gelegen St. Remigiuserk. De inwoners van Baarle-Nassau stichten daarop een eigen parochie. Deze bakstenen kerk is ontworpen door de uit Ginniken afkomstige architect Petrus J. Soffers (1820-1910). De kerk is uitgevoerd in Neo-Gotische stijl als een driebeukige kruiskerk zonder toren. In 1932 worden koor en transept vervangen door nieuwbouw in Expressionistische stijl naar ontwerp van de architecten Jacques van Groenendael (1864-1932) en Jacques Hurks (1864-1932). In 1944 tijdens de bevrijding van Baarle-Nassau wordt de kerk zwaar beschadigd en in 1957-1958 hersteld naar plannen van Bredase architect W.J. Bunnik, waarbij het bestaande transept en koor behouden blijven en een nieuw driebeukig schip en een toren worden gebouwd in traditionalistische stijl.

De Tommelsche Heide Route, 14 km

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen